

PSYKOLOGISKA INSTITUTIONEN

PM

Datum: 2025-03-12
Diarienummer: GU 2024/3972
Mottagare: Justitiedepartementet, Enheten för domstols- och åklagarfrågor

Remissvar från Psykologiska institutionen avseende betänkande Effektivare verktyg för att bekämpa brott av unga lagöverträdare (SOU 2024:93)

Psykologiska institutionen vid Göteborgs universitet har blivit anmodad att besvara remiss som gäller innehåll i betänkandet "Effektivare verktyg för att bekämpa brott av unga lagöverträdare (SOU 2024:93)", Ju 2024/02655.

Institutionen fokuserar i huvudsak på förslaget om förlängda häktningstider (kapitel 8.10-11) och vill framhålla följande:

Förlängd tidsfrist för häktade barn

Psykologiska institutionen motsätter sig förslaget om att förlänga tidsfristen som barn får vara häktade från tre till fem månader. Tonårstiden är en kritisk och sårbar utvecklingsperiod där förmågor som självreglering och riskperception utvecklas. Detta avspeglas i tonåringars sensations- och belöningssökande beteende, samt i deras brottsliga handlanden. Det går inte att bortse ifrån att tonåringar, som grupp betraktat, är en brottsaktiv sådan, men detta beteende avtar redan i tjugårsåldern givet rätt förutsättningar. Rätt förutsättningar i detta sammanhang handlar om att tonåringen befinner sig i en miljö som stimulerar självständighet och social förmåga. En miljö där tonåringen har trygga vuxna omkring sig som förstår den omvälvande tid som tonårstiden innebär. Fem månader utgör en avsevärd tid av en ung persons liv. Ytterligare en risk är att häktningstiden försvårar ungdomens skolgång samt etablering på arbetsmarknaden. Att genom häktning isolera tonåringen och begränsa möjligheten till social stimulans och utveckling under en sådan lång tid riskerar till att hämma normal utveckling vilket kan få allvarliga psykologiska konsekvenser för den

unge. Därtill kan handlingen hämma möjligheten för den unge att växa ifrån sitt brottsliga beteende. Därtill är utsatthet för barnmisshandel och tidigare trauman vanligt bland gruppen ungdomar som begår brott. Den miljö som en långvarig häktning innebär av isolering, onaturliga sätt att samspela med andra och exponering för avvikande normer och levnadssätt, medför en hälsorisk för de flesta människor. Barn med erfarenheter av barnmisshandel är särskilt känsliga för denna typ av exponering. Förlängda vistelser i dylika miljöer riskerar att förvärra psykisk ohälsa som exempelvis utagerande och normbrytande beteenden samt PTSD. Även om ungdomen inte har traumatiska erfarenheter med sig innan häktningen så visar forskning att denna period i sig kan vara traumatisk och skapa PTSD hos unga. Att skapa ny och förvärra befintlig psykisk ohälsa hos redan utsatta unga är både oetiskt och ökar risken för att den unge ska fortsätta med ett liv i kriminalitet. Förslaget om förlängd häktningstid är därför ytterst olämpligt för denna grupp i såväl etiskt som i brottsbekämpande syfte.

Avsändare:

Kerstin Falkman, Prefekt

Referenser

Crosby, S. D. (2016). Trauma-informed approaches to juvenile justice: A critical race perspective. *Juvenile and Family Court Journal*, 67(1), 5-18.

Dmitrieva, J., Monahan, K. C., Cauffman, E., & Steinberg, L. (2012). Arrested development: The effects of incarceration on the development of psychosocial maturity. *Development and psychopathology*, 24(3), 1073-1090.

Jung, H. (2015). The long-term impact of incarceration during the teens and 20s on the wages and employment of men. *Journal of offender rehabilitation*, 54(5), 317-337.

Peltonen, K., Ellonen, N., Pitkänen, J., Aaltonen, M., & Martikainen, P. (2020). Trauma and violent offending among adolescents: a birth cohort study. *J Epidemiol Community Health*, 74(10), 845-850.